

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የእንስሳት ጤና ኢንስቴትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ

ኦዲት ሪፖርት

ሚዚያ/2016
አዲስ አበባ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ሪፖርት

የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንብ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት የሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን ኦዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት ሥራ አመራር ሲሆን፤ የሂሳብ ሪፖርቶችን ኦዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

ኦዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመሥሪያ ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የዓለም አቀፍ ኦዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግና የዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን የኦዲት ሥልት በመከተል ነው። እነዚህን የኦዲት ደረጃዎች መከተል ኦዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የኦዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል።

ኦዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና ኦዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጁ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤
- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል።

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናለን።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በኢንስቲትዩቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ ሂሳብ ሪፖርት፣

የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ የተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት በኢንስቲትዩት የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

I. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasise Matters)

- 1.1 ኢንስቲትዩቱ የቀን ስራ ለማሰራት ቀን፣ የሰራተኛው ስም፣ የሚከፈለው ገንዘብ መጠን እና የእናት ስም በያዘ የውል ስምምነት እንዲፈጸም ያደረገ መሆኑ እና ሠራተኞች የስራ ሰዓት መቆጣጠሪያ ፎርም ላይ የሰሩበትን ቀን በመግለፅ አቴንዳንስ የፈረሙ ቢሆንም ስራው እንዲሰራለት የሚፈልገው የስራ ክፍል የሚያሰራውን ስራ አይነት በመግለጽ በሚመለከተው አካል ስራው እንዲሰራ የተፈቀደበት ማስረጃ ሳይቀርብ ብር 219,150.00 ለቀን ሰራተኞች ክፋያ ተፈፅሞ የተገኘ መሆኑ በኦዲት ወቅት ተረጋግጧል፡፡
- 1.2 የፌዴራል መንግስት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀፅ 12 ተራ ቁጥር 1 ማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛና የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ኢንስቲትዩቱ የተፈቀደለትን በጀት በመመሪያው መሰረት በአግባቡ ስራ ላይ ማዋሉን ለማረጋገጥ እንዲቻል በ2015 በጀት ዓመት በየበጀት ፕሮግራሞቹ ለየሂሳብ ኮዶች የተፈቀደው የወጪ በጀት ሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር ከመደበኛ በጀት ብር 13,866,489.39 (57%) እና ከካፒታል በጀት ብር 12,275,623.20 (62%) ስራ ላይ ያልዋለ መሆኑ፤

II የህጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

2.1 ኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት አመት ለማዕከሎች የቆላ ዝንብ ማጥፊያ ኬሚካሎች ለመግዛት ነሐሴ 25/2014 ዓ.ም በግልፅ ጨረታ በቁጥር 02/2015 ያወጣ ሲሆን ፤

- ሰባት ድርጅቶች የጨረታ ሰነድ የገዙ ቢሆንም ሶስት ድርጅቶች ኬሚካሉን እንዲያስመጡ ፈቃድ የተሰጣቸው እና ፈቃድ ከተሰጣቸው ድርጅቶች ሁለቱ ድርጅቶች ያልተወዳደሩ በመሆኑ ያልተወዳደሩበት ሁኔታ ባልታወቀበት እንዲሁም አቅራቢው ድርጅት ብቸኛ አቅራቢ ስለመሆኑ የሚያሳይ ማስረጃ ባለመቅረቡ በድጋሚ ጨረታ መውጣት ሲገባ ኬሚካሉን በብቸኝነት ካቀረበው ድርጅት የተገዛ መሆኑ፤

- የጨረታ ዝርዝር መመዘኛ መግለጫ ላይ የመጠቀሚያ ጊዜው ተጠቅሶ የመወዳደሪያ መስፈርት ስለመኖሩ የሚያሳይ ማስረጃ ሳይቀርብ የቴክኒካል ኮሚቴው 10,000 ሊትር በ 3 ወራት ውስጥ ጥቅም ላይ ማዋል ከተቻለና ቀሪው 40,000 ሊትር በ 2 ዓመት shelf life መግባት ወይም መረከብ ከተቻለ የቀረበው ዝርዝር መግለጫ ኢንስቲትዩቱ ከጠየቀው ጋር ይስማማል ብሎ የመጠቀሚያ ጊዜው ሊያልፍ ዘጠኝ (9) ወር የቀረው እንዲገዛ ውሳኔ በሰጠው መሰረት በብር 7,600,000.00 ከቢፍቱ አዱኛ ቢዝነስ አክሲዮን ማህበር ከተባለ ድርጅት ግዥ የተፈጸመ መሆኑ፤
- የገበያ ዋጋ ጥናት ስለመደረጉ የሚያሳይ ማስረጃ ሳይቀርብ የግዥ ገምጋሚ ኮሚቴ ቃለ ጉባኤ ላይ የ2014 ዓ.ም የገበያ ዋጋ በማገናዘብ ከፍተኛ የዋጋ ልዩነት የሌለው መሆኑን በመረዳትና እቃው ከገበያ ዋጋ ጋር የተቀራረበ በመሆኑ በቀረበው ዋጋ ግዥው እንዲፈፀም በማለት በገለጹት መሰረት ግዥ የተፈጸመ መሆኑ፤
- አሸናፊው ድርጅት ጨረታ ለመሳተፍ እንዲችል በገቢዎች ጉምሩክ ባለስልጣን በቀን 04/3/2014 በደብዳቤ ቁጥር 1614672950003 በተሰጠው ማስረጃ መሰረት ጨረታ መሳተፍ የሚችለው እስከ 05/9/2014 ድረስ ብቻ ሆኖ ሳለ በኢንስቲትዩቱ ነሐሴ/25/2014 በወጣ ጨረታ ላይ እንዲሳተፍ የተደረገ መሆኑ በአዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

2.2 የፌዴራል መንግስት ንብረት አስተዳደር መመሪያ 9/2003 ክፍል ሶስት አንቀጽ 12 ስቶክን ስለመቀበል በሚለው አርእስት ስር በፊደል ለ መሰረት የእቃ ግምጃ ቤት ኃላፊው የዕቃውን ትክክለኛነት ከተሰጠው ትዕዛዝ የእቃ ዝርዝር (Specification) ጋር በማመሳከር ወይም ባለሙያ የሚፈልግ ከሆነም በባለሙያ ስለትክክለኛነቱ ማረጋገጫ ማግኘት እንዳለበት ይገልጻል፡፡ በዚህ መሰረት መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-የደንብ ልብስ እና የመኪና መለዋወጫ እቃዎች ግዥ የተፈጸመ ቢሆንም በግዥ ሂደቱ ወቅት የግዥ መስፈርት ተዘጋጅቶና በመስፈርቱ መሰረት የተገዙት ንብረቶች ትክክለኛነት

በባለሙያዎች ስለመረጋገጡ የሚያሳይ ማስረጃ ሳይቀርብ በድምሩ ብር 2,451,102.72 ክፍያ ተፈጽሞ ንብረቶቹ ወደ ንብረት ክፍል ገቢ የተደረጉ መሆኑ፤

2.3 በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያዛል። ሆኖም አገልግሎቱ በደንቡና በመመሪያው መሰረት የፈጸመ መሆኑ ሲጣራ በተለያዩ የተሰብሰቡ የሂሳብ ኮዶች (መደቦች)፡-በድምሩ ብር 3,090,465.26 ወቅቱን ጠብቆ ያልተሰበሰበ ሂሳብ የሚገኝ መሆኑ፤

2.4 በፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8(5) በመሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋቱን እና አገልግሎቱ ያለበትን ተከፋይ ሂሳብ በወቅቱ ለሚመለከተው አካል የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ በተለያዩ የተከፋይ ሂሳብ ኮዶች (መደቦች)፡- ብር 223,386.77 በወቅቱ ያልተከፈለ ተከፋይ ሂሳብ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

III ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

3.1 የንብረት አያያዝን በተመለከተ

አዋጅ ቁጥር 649/2001 እና በፌዴራል መንግስት የንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 ክፍል 2 አንቀጽ 6 ንኡስ አንቀጽ 1 ከፊደል ሀ-በ በተዘረዘረው መሰረት ተገዝተው ወደ መ/ቤቱ ንብረት ክፍል የገቡ ንብረቶችን በትክክል መግባታቸውን፣ ወጪ መደረጋቸውን እና ምዝገባ መኖሩን የሚያሳይ መዝገብ መቋቋሙን፣ ንብረቶቹን በአግባቡ መጠበቃቸውን እና ዓመታዊ የቋሚና አላቂ ንብረት ቆጠራ ተደርጎ የመንግስት ንብረት ስለመጠበቁ እንዲሁም በክፍል 4

ንኡስ አንቀጽ 1 የመንግስት ንብረት አወጋገድ መሰረት ንብረቱ ለመ/ቤቱ ዓላማዎች የማይፈለግ ሲሆን፤ ንብረቱን ይዞ መቀጠል የሚያስከትለው ወጪ ከፍተኛ በመሆኑ የማያዋጣ ሲሆን እና በልዩ ልዩ ምክንያት ንብረቱ የሚፈለግበትን አገልግሎት በብቃት መስጠት የማይችል ወይም ከአገልግሎት ወጪ በሚሆንበት ጊዜ ንብረቶቹ መወገድ እንዳለባቸው በሚገልጸው መሰረት መወገዱን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- 2.5 የኢንስቲትዩቱ ቋሚና አላቂ ንብረት ክፍል ውስጥ አገልግሎት የማይሰጡ ከ1984 ዓ.ም ጀምሮ የገቡ 2nd cut round file ብዛት 8፣ ከ2002 ዓ.ም ጀምሮ Hp laser jet toner 100/15A፣ canon c4092 A toner ብዛት 2፣ vacutainers tube ብዛት 85፣ ከ1990 ጀምሮ ገቢ የተደረገ የብስክሌት ፔዳል ብዛት 9፣ አገልግሎት መስጠት የማይችሉ ከሆነ ተለይተው መወገድ ሲገባቸው በንብረት ክፍል ውስጥ ተከማችተው የተገኙ መሆኑ፤
- 2.6 በርካታ አገልግሎት መስጠት የማይችሉ በሰው ላይ ጉዳት ሊያደርሱ የሚችሉ የተለያዩ ኬሚካሎች መወገድ ሲገባቸው በንብረት ክፍል ውስጥ የሚገኙ በመሆኑ ኬሚካሎቹ ሰው ጤና ላይ ከፍተኛ ችግር ሊፈጥር እንደሚችል እና ይህም ባለፉት በጀት ዓመታት እንዲወገዱ የአዲት አስተያየት የተሰጠበት ቢሆንም እርምጃ ያልተወሰደበት መሆኑ፤
- 2.7 በኢንስቲትዩቱ የስጋት ምንጮች ዳሰሳ፣ የተጋላጭነት ደረጃ መለየት እና የሥጋት ተጋላጭነት ፍተሻ ያልተደረገ መሆኑ፤
- 2.8 4 ተሽከርካሪዎች የሰሌዳ ቁጥር ኢት-4-30260, ኢት-4-30401, ኢት-4-30403 እና UN-0557 ኢንስቲትዩቱ እየተጠቀመባቸው ቢሆንም ንብረትነቱ የኢንስቲትዩቱ ስለመሆናቸው የሚያረጋግጥ የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር(ሊብሬ) የሌላቸው መሆኑ፤
- 2.9 የባለቤትነት መታወቂያ ደብተራቸው በሌላ መ/ቤት ስም የሆኑ 15 ተሽከርካሪዎች በኢንስቲትዩቱ የሚገኙ መሆኑ በአዲት ዳሰሳ ወቅት ታውቋል፡፡

4. ባለፉት ዓመታት እርምጃ ያልተወሰደባቸው ግኝቶች

- የአርባ ምንጭ ማዕከል ግንባታ ከአሸናፊ አርሾ ህንጻ ስራ ተቋራጭ ጋር በገባው የብር 9,748,711.41 ውል ውስጥ ተቋራጩ በውሉ መሰረት ሥራውን ያላጠናቀቀ በመሆኑ የውል ማስከበሪያው 10% ብር 974,971.14 ገቢ መደረግ ሲገባው ገቢ ያልተደረገ መሆኑ፤
- የአርባ ምንጭ ማዕከል ግንባታ ለማከናወን ከአሸናፊ አርሾ ህንጻ ስራ ተቋራጭ በውሉ መሰረት ተስማምቶ ቅድመ ክፍያ የወሰደና ስራውን ያቋረጠ ቢሆንም በተቋራጩ ስም በ4251 የሂሳብ መደብ ተመዝግቦ የቅድሚያ ክፍያ የተከፈለው በድምሩ ብር 1,850,398.62 ከተቋራጩ ተመላሽ ተደርጎ ለመንግስት ገቢ ያልተደረገ መሆኑን ተረጋግጧል፡፡
- የኢንሱሪትዩቱ ሰራተኛ የሆኑት አቶ ማሞ ምትኩ መጋቢት 01/07/2013 ዓ.ም መልቀቃቸው በደብዳቤ ከሰው ሃብት ዳይሬክተር ቢገለፅም ብር 1,290.5 እንዲሁም ለአቶ ተሰፋዬ አስፋው ሰኔ 01/10/2013 ዓ.ም መልቀቃቸው እየታወቀ ብር 2,735.59 በድምሩ ብር 4,026.09 ያለአግባብ ላልሰሩበት የተከፈላቸው መሆኑ፤
- አቶ ደበላ ብርሃኑ ከህዳር/11/2012 ዓ.ም ጀምሮ በግል ምክንያት ከስራ ገበታቸው የለቀቁ ሲሆን በጂኤጂ(በነጥብ የስራ ምዘና ዘዴ ደረጃ አወሳሰን) ማሻሻያ ተደርጎ ወዝፍ ሲከፈል የህዳር ወር የ11 ቀን ብር 400.00 መከፈል ሲገባው የሙሉ ወሩ ውዝፍ ብር 1,000.00 የተከፈለ ሲሆን በልዩነት ብር 600.00 በብልጫ የተከፈለ መሆኑ መሆኑ፤

ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኢኮኖሚ መሥሪያ ቤት

ሚያዝያ/ 2016